

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnistvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 131.

V Ljubljani, v ponedeljek 13. junija 1898.

Letnik XXVI

Pritožbe proti odmerjenju osebne dohodarine.

Poslanci Pfeifer, Vencajz, dr. Krek in tovariši so stavili v zadnji drž. zborni seji na finančnega ministra to-le interpelacijo:

Tekom teh dni dobivajo davkoplačevalci plačilne naloge za osebno dohodarino, v katerih je zraven davčne stopinje in svote določenega davka le z eno številko naznanjen skupen dohodek.

Davkoplačevalci pa, ki so vložili izkaze o svojih dohodkih, izpolnili so svoje izpovedbe na podlagi predpisanih obrazcev, so torej napovedali svoje dohodke iz zemljišča, iz poslopja in obrti, iz glavnice, iz službe in drugih dohodkov vsako posebe in od skupne svote so odšteli svoje troške.

Onim pa, kateri niso v smislu zakona dolžni izpovedati svojih dohodkov, ker davku podvržena svota ne presega 1000 gld., je cenilna komisija uradno cenila njih imetje na podlagi izpovedb zapuhtih mož po posameznih vrstah dohodkov ter po odbitih stroških določila čisti dohodek.

Cenilne komisije so mnogim davkoplačevalcem, ki so vložili izpovedbe o svojih dohodkih, priznane dohodke zdatno povišale ter jih zračunale s številko, ki je popolno druga nego ona, katero je izračunal davkoplačevalec.

Zaradi te previsoke cenitve so mnogi davkoplačevalci napovedali pritožbo proti previsoko določeni osebni dohodarini.

Da bi pa mogli napraviti tako pritožbo, izročili so finančnim oblastvom prošnje, v katerih izražajo željo, naj se jim naznani, v katerih točkah je cenilna komisija zvišala njih dohodek, ali zmanjšala njih trošek, da potem zamorejo ugovarjati ter svoje ugovore podpreti z dokazi.

Toda te podatke naznaniti se je branilo okr.

glavarstvo v Črnomlju z opombo, da okrajno glavarstvo ni opravičeno na drug način naznaniti dohodkov, kakor je to storilo na dopisnem plačilnem nalogu.

V smislu § 282. zakona o osebni dohodarini so tudi pri zakonu za osebno dohodarino dovoljena vsa pravna sredstva določena v zakonu z dne 19. marca 1876 drž. z. št. 28. Zato imajo oni, kateri se poslužijo pravnega sredstva ugovora proti plačilnemu nalogu določujočemu osebno dohodarino, na podlagi § 2., alineja 4. omenjenega zakona pravico zahtevati, da se jim naznani razlogi za odlok izdan od oblasti.

Ker pa na plačilnih nalogih ti razlogi niso navedeni, zato stranke brez tega pojasnila ne morejo podpreti svojega ugovora.

Vsled tega stavijo podpisani vprašanje:

Ali je ekselencia gospod minister voljan dobrohotno izvršiti določila o davku za osebno dohodarino naročiti svojim davčnim organom, da ugovarjajočim strankam na njih prošnje v smislu zakona z dne 19. marca 1876 § 2., alineja 4. naznanijo vzroke in podatke, po katerih so posamezne točke dohodkov zvišali, oziroma posamezne točke o stroških znižali?

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. junija.

Državni zbor se jutri vsekako (?) snide k napovedani seji, kajti ministerski predsednik grof Thun hoče na vsak način odgovoriti na interpelacijo glede graških razmer. Izvrševalni odbor desnice se snide pred sejo k posvetovanju, pri katerem se odobri načrt desničine izjave, kakor ga je izdelal v to svrhu izvoljeni odsek. Omenjena izjava se priobči potem, ko se odloči usoda našega

parlamenta. Splošno se sodi, da bo jutrišnja seja zadnja v tem zasedanju in da se zasedanje takoj odgodi do jeseni, vendar se danes trdi, da usodni dan še ni določen, pač pa je pričakovati v najkrajšem času. Tudi voditelji nemških opozicijskih strank so povabljeni k posebnemu posvetovanju pred sejo poslanske zbornice. Na Dunaj so za jutrišnji dan pozvani vsi poslanci. Izvrševalni odbor desnice je naročil klubom, naj povabijo k tej seji vse člane, pa tudi levičarji so zapretili vsem svojim tovarišem, da morajo gotovo priti v parlament. Seja bo toraj zelo zanimiva. Gotovo le še ni, kako izjavo bo oddal grof Thun v svojem odgovoru. Tekom včerajšnjega dne se je vršil zopet ministerski svet, ki se je z nova pečal s to zadevo. Vsekako smemo pričakovati, da grof Thun ne bode odgovoril v tem smislu, kakor se je prvotno trdilo, ako se mu je količkaj posrečilo omehčati trdovratna srca levičarjev.

Pogajanje glede določitve kvote se je pričelo, kot smo omenili, minuli petek s tem, da sta obe kvotni deputaciji izvolili odseka sedmerih članov, ki v dveh, treh sejah skušata odstraniti največje težkoče posebno glede načina, po katerem naj se izračuna obestranski prinos. V odsek avstrijske kvotne deputacije so bili izvoljeni grof Schönborn kot predsednik, dvorni svetnik Beer kot poročevalec ter člani Dumba, Jaworski, Forscht, Schwegel in Menger. Odseka sta se sošla k seji v soboto ob 11. uri. Avstrijska kvotna deputacija je določila, kakor znano, število prebivalstva za podlago izračunavanja skupnega prinosa in po tem ključu določila kvoto 58:42. Mažari pa so kot dosedaj izračunali kvotno razmerje na podlagi brutto-dohodkov iz direktnih in indirektnih davkov ter določili razmerje 68:6:31:4. — Pri prvem odsekovem pogajanju so se pa avstrijski zastopniki

LISTEK.

Socijalne slike.

I.

Strup.

Marjeta je stala pri oknu in gledala na cesto, po kateri bi imel prihajati vsak hip iz mesta voz, katerega je nestrpno pričakovala.

Solnce je že zahajalo po malem za bližnjimi smrekovimi gozdi in dolg zlat žarek je legel na prašno cesto, vodečo uprav mimo hiše.

Iz bližnje krčme pa je odmeval glasen krik pijancev, ki so zalivali svoja nikdar sita grla z opojno pijačo. In kadar je zadonel od todi hripav glas ali ostra kletev, vsikdar se je stresla po vsem životu in grenek spomin na moža jo je obšel.

Baš je minulo šest tednov, odkar so ga sproveli v bolnišnico in misel na isto uro jo je napolnjevala z nepopisno tugo.

»Oh, kaj je bilo tega treba!« je plakala reva, »ni dovolj, da je že napravil vse svoje in moje imetje v tej grozni krčmi, mej temi od Boga pozabljenimi ljudmi, naposled jo je še staknil, da bode pomnil vse svoje žive dni. In jaz mej tem

časom, odkar ga imajo zdravniki in doktorji tam v bolnišnici, koliko sem prestala! Vsaj sem trpela zaradi Boga in za njegovo dušo, da bi jo Bog otel iz rok zapeljivcev, ako mi ozdravi in se povrne zopet, toda ne želim nikomur takih muk. Po dnevi skrbi in trdo delo, sama za vse, poleg tega pa dolгови, sodnija grozi z rubežnijo radi davkov, otroci, — po noči pa nepretrgoma hude, strašne sanje! O, že zaradi teh groznih sanj se nisem upala nobeno noč leči k počitku, dokler me ni utrujeno posilil spanec.

Ali je čudo in greh, ako prosim Boga, da bi me skoro otel takega življenja? No, uslišal me je in zopet imam veselo nado, da bode še vse dobro. Včeraj mi je pisal Matevž in kako lepo mi je pisal! O, saj je dober človek, blag, samo da bi ne hodil v slabo družbo! Piše:

Ljuba Marjeta!

Doktorji so rekli, da sem že dober in da smem zopet domu. Hvala Bogu! Ti ne veš, Marjeta, kako pusto je na tem kraju, med temi sivimi stenami bolnišnice, kjer moraš noč in dan poslušati zdihovanje, jok in stok nesrečnih bolnikov, in kako že hrepenim proč od tod, domov v čisti zrak, že zaradi tebe, reva, in zaradi najinih malih, ki me mogoče pogrešate, mene, ne vrednega.

Kako zelo sem se pregrešil proti vam in pri živem Bogu ti obetam, Marjeta: nikoli več! Dovolj sem prestal in ti tudi. Samo Udikovega Janeza se bojim, ta hudobni duh mi je vsega kriv, pa ga že bode kaznoval Bog. Jutri pošlji Martinkovega po-me, z vozom. Veš, zdaj pričnem z nova delati in vse poravnamo, saj smo še mladi.

Kako je res dober človek, ta moj Matevž!

Solze so jej zalile oči in tako se je zatopila v misli, da niti ni čutila, kako je legla neka roka na njeno ramo, in šele glas jo je zbudil iz zamišljenja, glas Ostrožnove Jere, njene stalne tolažnice.

»Pa že zopet jokaš, Marjeta!« jo je ogovorila mehko, »ti si še oči izjokaš!«

»Saj ne, mati, saj zdaj zopet ne jokam, vidite!« pri tem si je obrisala oči in poskusila se smejati, »toda, ne morem pomagati, srce mi je vendar tako težko danes, da ne vém, kaj to pomeni!«

»No, to jaz poznam, revica, kaj je težko srce. Pri mojem možu... Toda, kaj bi se človek v jednomer menil za srce! To ga dostikrat vara, ker tudi včasih ne vé, kaj hoče. No, tu sem prinesla nekaj za male, pa še ti malo prigrizni, revica si, pa bode že Bog bolje dal, on se ti porne, lotita se dela in vse se zopet pozabi! Saj

udali mažarski zahtevi in opustili svoj dosednji način izračunavanja in naznanili ogerskemu odseku, da hočejo staviti v tem oziru nove predloge. Načelno se hočejo ravnati po navodilu oger. kvotne deputacije, vpoštevati hočejo le še nekatere vrste konsumnih davkov, na katere se Mažari dosedaj niso ozirali. Pričakuje se pa ob enem, da bodo tudi Mažari nekoliko spremenili svoj prvotni načrt in skušali odvrniti nevarnost, ki jim baje preti po istem kvotnem ključu. Odsek avstrijske kvotne deputacije je izjavil, da stavi prvi tozadevni predlog, na kateri hočejo Mažari odgovoriti z nasprotnim predlogom. Oba odseka sta imela tekom včerajšnjega dne potrebna predpovedovanja, v katerih so se določili novi načrti. Po novem ključu avstrijskega odseka se določi kvotno razmerje približno na 62:5 : 37:5, toraj precej drugače, kakor prvotno. Plenarne seje obeh kvotnih deputacij se vrše danes in jutri. Gotovi krogi se nadajajo, da se doseže sporazumljenje.

Spravni odsek za Moravsko, kakoršni se je izvolil v zadnjem zasedanju moravskega deželne zbor, je imel minulo soboto svojo prvo sejo po zaključku zadnjega zasedanja. Razgovor se je vršil le o formalnih vprašanjih, kajti svojedobno izvoljena poročevalca še nista izdelala svojih načrtov in poročil. Iz izjave dr. Fuxa in pa besedij barona d' Elverta in Chlumeckega pa je razvidno, da se Nemci z ozirom na pravno akcijo ne nahajajo več na istem stališču kakor poprej. Pokazalo se je tudi, da Nemci ne marajo čuti o nikaki spravi, dokler se ne razveljavijo jezikovne naredbe, ki so glavna ovira vsakemu pogajanju. Zastopniki češkega naroda so vzeli na znanje to izjavo s primernimi opazkami ter se je določilo, naj se vrši prihodnja seja tekom meseca avgusta. Do tedaj morata dogotoviti poročevalca svoji poročili najprej o volilni preosnovi in narodnih kurijah. Kakor vse kaže, je že precej manj nade na kako sporazumljenje mej obema narodnostima.

Položaj v Španiji je vedno bolj neugoden za vladne kroge, posebno pa seveda za one, katerim vest kaj očita, da so vzrok tega ali onega poraza v sedanji vojski. Velika večina naroda sicer sedaj še potrpežljivo prenaša vsa bremena in neugodna poročila z bojišča, toda precejšnji del prebivalstva se je pa že naveličal čakati in je jel kazati svojo nezadovoljnost. Posebno delavni so v tem oziru karlisti, ki splošno trdijo, da je sedaj prišla njih ura, ko bodo strmoglavili dosedanje dinastijo in don Carlosa postavili na čelo novi republiki. Posebno neugodno pa vpliva na javno mnenje izjava bivšega guvernerja na Filipinih, maršala Primo de Rivera, v sobotni seji senatske zbornice o zadnjih dogodkih na Filipinih. Primo de Rivera naravnost dolži vladu, da je ona kriva vseh nepravil, ki so se v zadnjih dneh pojavile na Filipinih. Opetovano je zahteval od vlade, naj pošlje na Filipine novih vojskih močij, da se pravočasno zatre upor in se Španjci morejo pripraviti na vse eventualnosti. Vlada se ni hotela ozirati na njegove opomine ter ni poslušala njegovih nasvetov, zato pa je prišla v položaj, iz

vém, kako je bilo pri nas — no, pa kaj bi ti pravila; zdaj, hvala Bogu, se nama še dosti dobro godi. A to je treba vse drugače pričeti. Može so že taki, da brez pijače ne morejo biti, samo da je družba. A tu mora pokazati žena, da ima tudi svoje pravice pri hiši in to mora pokazati koj s početka, da se zlo ne privadi. Ako bi jaz mojega ne bila zadrževala, — kje bi že bili, kdaj bi bilo že prišlo vse na boben, — tisto žganje, tisto nesrečno žganje! Pa, ko bi še žganje bilo, pa je pravi pravcati strup, kakoršnega ponujajo tisti brezvestni postopači iz mesta tu-le okolu, to je pravi peklenski ogenj, ki pokonča dušo in telo, celega človeka! Jaz bi te ljudi že kaznovala in bi jih, ki nam uničujejo naše dobre ljudi. In kako je prišlo s tvojim? Pil je in pil, vlačili so ga ti potepuhi od jedne žganjarije v drugo — o tvoje solze, tvoje prošnje so bile bob v steno! — in naposled? Naposled se mu je vnelo, našli so ga nezavestnega doli v jarku in drugi dan je moral v bolnišnico. Zdaj bo zopet vse dobro, a varovati se bode moral, ne kapljice več, Marjeta, ali pa je po njem, jaz to poznam!»

»O saj bode ves drugačen, to tudi jaz vém, mati!« (Dalje sledi.)

katerega se ni mogla drugače rešiti, kakor s porazom. Navzlic vsemu temu bode Sagasta kaj težko vztrajal na sedanjem mestu. Prebivalstvo nima več zaupanja v njega in njegovo stranko in si želi nazaj zopet konservativne vlade. Imenujeta se sedaj Silvela in Martinez Campos. Mirovnih idej seveda sedaj še ne bodeta mogla razvijati, kajti za to javno mnenje še ni godno.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. junija.

(Državni zbor — preložen.) Danes opoldne prešli smo z Dunaja brzozavno vest, da je državni zbor — preložen. Ministerstvo toraj niti napovedane zadnje seje ni počakalo. Razlogov za to nenadno preložitve seveda ne poznamo, vender menimo, da sta poglavitna dva, namreč prepričanje, da sedanji državni zbor ni več zmožen za družega, nego k večjemu za — škandale, drug razlog pa je ta, ker se ministerstvo samo ni moglo zjediniti za odgovor na interpelacijo glede graških razmer. Cesar letos ni prijazen kakor preosnovi ministerstva in zato se je našla ta oblika, da dosedanje ministerstvo ostane na krmilu. Sedaj kmalu zvemo, kako da se bo zanaprej vladalo v Avstriji brez parlamenta.

(Osebnosti.) Okrajni komisar baron Rechbach je iz Ljubljane prestavljen in prideljen okr. glavarstvu v Krškem, odkoder pride v Ljubljano k deželni vladi okr. komisar Alfonz Pirce. Iz Logatca pride v Ljubljano k deželni vladi okr. komisar baron Schönbberger, iz Ljubljane pa je prestavljen v Logatec deželne vlade koncipist Viktor grof Chorinsky. — Za načelnika cestnemu odboru logaškemu je izvoljen gosp. Jož Smole, za njegovega namestnika pa g. Adolf Mulley. — G. Václav Vondrašek, kaplan v Dobrnich, je imenovan za župnega upravitelja v Ambrusu.

(Potrjen zakon.) Cesar je potrdil sklenjeni zakon deželne zbor kranjskega za preložitve in razširjenje ceste Radna-Mokronog-Velika Loka.

(Javen shod) je napravilo »Slovensko katoliško delavsko društvo« včeraj 12. t. m. pri Devici Mariji v Polju. Vkljub slabemu vremenu je prišlo mnogo ljudstva na shod in je pazljivo sledilo obravnavi. »Gospodarsko organizacijo« so obravnavali razni govorniki. Dr. Janežič je dokazoval, da morata oba faktorja, država in posamezniki, se lotiti tega dela skupno, da se doseže povoljen uspeh. Država je dosedaj premalo storila za kmetijski stan; ko bi se n. pr. le toliko brigala zanj, kot za šolstvo, bi vse drugače cvelo naše narodno blagostanje. G. Gostinčar je našteval podrobno sredstva, katera so tukaj mogoča in potrebna v razvoj gospodarske organizacije. Priporočal je zadruge in posojilnice. Gospod Karlič je svaril pred socialno demokracijo in naudušeno priporočal jedinstvo in slogu za naša načela. Ta govornik je napravil mogočen vtis na poslušalce. Konečno sta se vsprejeli dve resoluciji. Prva za slovensko vseučilišče v Ljubljani, druga za »Gospodarsko zvezo« v Ljubljani, naj v prvi vrsti podpira gospodarstvo s tem, da prej ko mogoče napravi skupno skladišče v Ljubljani. Predsednik gospod Ziller zaključil shod s slava-klici na papeža, cesarja in narod.

(Izredna seja občinskega sveta) bo v sredo dne 15. junija 1898 ob 6. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: I. Predsedstvena naznanila. — II. Finančnega odseka poročila: 1. o županovem dopisu gledé začasnega pokritja troškov za »Gasilni dom«; 2. o nakupu za stavbišče »Gasilnega doma« potrebnih 387-12 m² sveta od posestnice Sidonije Schreyeve. — III. Stavbenega odseka poročilo o razpisu zidarskih del za »Gasilni dom«.

(Občinski odbor starološki) je sklenil v trajni spomin petdesetletnega vladanja našega presvitlega cesarja napraviti ustanovo za uboge te občine. Prispevke za to ustanovo nabira županstvo. Obresti te ustanove se bodo delile dne 2. decembra vsako leto domačim možem. P. n. gospod graščak in c. kr. deželne sodnije svetnik Karol vitez Strahl je podaril v ta namen 100 gld., za kateri velikodušni dar mu županstvo izreka najglobokejši zahvalo.

(Nova brzozavna postaja.) Dne 10. rožnika odprla se je v Mediji-Izlakih, političnem okraju litij-skem, nova brzozavna postaja z omejeno dnevno službo, združena s tamošnjim poštnim uradom.

(Zdravje v Ljubljani) od 29. maja do 4. junija: Število novorojencev 27, mrtvorojencev 1, umrlih 24; mej njimi za jetiko 5, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 17. Med njimi je 1 tujec in 6 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škrlatino 1, za vratico 2, za trachom 2.

(Društveni shod) delavskega podpornega društva v Celju se je včeraj zelo lepo izvršil. V »Narodnem domu« se je zbralo veliko število delavskega ljudstva. Govorila sta dr. Krek in kapelan Kržišnik. Shod je vodil društveni predsednik, vrli nekedanji ud ljublj. kat. rokodelskega društva g. Rebeck. Društvo, potrjeno dne 20. dec. lanskega leta, ima že krog 300 udov. Pravico ima ustanavljati podružnice. Dve se že pripravljata. Upati je, da po tem društvu prične po slovenskem štajarju krepko krščansko delavsko gibanje. Bog živi!

(Iz Celja) 11. junija. [Socijalno - demokratiška materna vzgoja.] Danes se je pred tukajšnjim sodiščem izvršila zanimiva razprava. Teharskega kapelana Jos. Kržišnika je tožila neka socijalna demokratinja, katero je zastopal sloveči tast K. H. Wolfa, nečak rajnega labodskega škofa, dr. Stepischnegg. Vzrok tožbi je bil ta-le: Kapelan je med božjo službo spravljajl otroke v cerkev. Med njimi je bil tudi nadobuden sinček omenjene tožnice. Ko ga je kapelan — njegov katehet — silil v cerkev, se mu surovo vstavi mati. On jo trdo zavrne. In zato ga je tožila. — Njena predrznost je dobila dostojen odgovor. Propadla je; kapelan je bil oproščen in socijalno-demokratska tožnica je bila obsojena na povrnitev sodnih stroškov.

(O škofu dr. Mahnič.) Kakor se poroča iz Malega Lošinja v Istri, je imel svoj prvi pastirski obisk v onem kraju dr. Mahnič, škof krški o Binkoštih. Pri tej priliki je veleučeni cerkveni voditelj govoril ondodnim vernim na temelju sv. evangelija o jezikih in narodnostih tako vzvišeno in tako duhovito, da je ljudstvo menilo slišati pravega svetega evangelista. Priporočal je vernikom, da se drže v veri in narodnosti sveže in svete prvotnosti in v tem tiru vztrajajo v veri in svoji narodnosti. Ta govor škofov je bila pravcata oživljajoča rosa na Lošinjec, ki si žele a tudi potrebujejo tacih besed. Bog jim ohrani blagega škofa še dolgo let!

(Hinavstvo in laž) sta poglavitni čednosti tržaških bratcev »Amica« in »Piccola«. V teh čednostih pa si pošteno delita delo. V jedni notici od zadnje sobote se »Amico« huduje nad »Piccolom«, ker le-ta vtika svoj judovski nos v cerkvene stvari in se ne da več pregnati od cerkvenega praga, kjer je zavohal prijateljstvo »Amicovih« privržencev. Zakaj to dela, to žid že dobro ve, in gorje še »Amicovim«, da so sli predaleč v tem prijateljstvu. Vendar pa postaje »Amicovim« od časa do časa neljubo, da žid preveč izkorišča to prijateljstvo, in tu in tam se vidi, kakor bi se ga radi otresli, ako bi mogli in — smeli. V omenjeni notici »Amico« — »svečano« protestira proti predrznosti Faustovega pudla, pardon — »Piccolovega« žida, ker se poslednji še vedno peča s tisto spomenico 80 laških duhovnikov proti »poslovenjevanju« tržaške cerkve od strani škofa Šterka. Protestujoči »Amico« meni, da je ta stvar popolnoma tajna cerkvena zadeva in kar nič namenjena za široko javnost, zadeva, ki se ima rešiti samo mej škofom in njegovimi duhovniki. Kakor se vidi, je gospodom okrog »Amica« postalo hkrati vroče zaradi tiste, po našem mnenju zelo prenaplajene in toraj — nepotrebne spomenice, in bi radi, da se javnost ne peča več z njo. Toda, je že šment, kar se ne stori, se ne izve, in kar piccolo pinč dobi v svoj gobček, prav gotovo raznese na vse vetrove sveta. Sicer pa stvar ni taka, kakor jo opisuje »Amico« danes. Tista spomenica je bila tako rekoč navlašč za javnost prirejena zato, da izvestni krogi na magistratu izvedo, kako vrlo delujejo »Amicovci« za poitalijančenje Primorja, ter da jim zato morejo odmeriti primerno plačilo, — kakošno, to že oni sami najbolje vedo. »Piccolo« bi te mastne pečenke tudi prav gotovo ne bil pobral, da mu je niso prinesli prav pred zobe — oni, ki so želeli, da »svet« izve o njihovi »marljivosti« za italijansko stvar. »Amico« naj se torej kar nič ne »sramuje« svojega tovariša »Piccola«, saj sta tako vredna drug drugega, kakor — hinavstvo in laž!

(100.000 kron in štirikrat 25.000 kron) so glavni dobitki velike jubilejne razstavne loterije, ki se izplačajo v gotovini z odbitkom le 20 odstotkov. Opozarjamo svoje č. bralce na to, da se vrši prvo žrebanje nepreklicno dne 25. junija 1898.

Društva.

(O slovenskem posojilništvu) se je že veliko govorilo. Ne, govorilo se še ni dovolj, le pisalo se je veliko o njem; z besedo, z živo besedo so se pa slovenski posojilničarji še vse premalo pred slovenskim svetom oglašali. Res sklicujejo posamezne slovenske posojilnice vsako leto svoje ude na občni zbor; toda na teh se razpravljajo le suhe gospodarske zadeve vsake posamezne posojilnice. Večje zanimivosti je vsako leto občni zbor »Zveze slovenskih posojilnic« v Celju. Toda tudi ta shod slovenskih posojilničarjev ni tako živahen, kakor bi bilo želeli, ker se sklicuje navadno šele po zimi. Širše važnosti bi bili lahko sčasoma tudi občni zbori »Zveze kranjskih posojilnic« in »Gospodarske zveze«. Tudi občni zbori »Centralne posojilnice slovenske« niso bili do zdaj mnogobrojno obiskani, ker se niso vršili v večjem mestu in ob ugodnejšem času. Vse te okoliščine in to, da bi se vzbudilo pri slovenskih posojilničarjih večje zanimanje za vse skupne zadeve slovenskega posojilništva, napotilo je na letošnjem občnem zboru »Centralno posojilnico slovensko«, da skliče v večje mesto še drug občni zbor, ki bi bil nekakošen splošen shod slovenskih posojilničarjev, ali »prvi veliki zbor slovenskega posojilništva«. Na tem shodu bi se v prvič v večji družbi razpravljalo o načelih in organizaciji slovenskega posojilništva; kajti marsikaj še ni jasno in dognano v zavodih našega denarnega in združnega gospodarstva. V pretres kaže z nova vzeti Raiffeisenova in Schulze-Dellitscheva načela in odobriti kaže naš posojilniški zistem. Prerešeti kaže na javnem shodu z jedne strani prednosti, z druge strani pa neugodnosti zakona z dne 1. junija 1889. Posebno temeljito bi bilo potreba pretresti načrt novega združnega zakona. Kazalo bi znabiti kazati na napačnosti in škodljive določbe, ki se nahajajo v pravilih nekaterih posojilnic. Govoriti bi utegnili znabiti tudi še o knjigovodstvu naših posojilnic. Glede organizacije posameznih posojilnic in njih razmerja do sosednjih sester bi se znabiti sprožil predlog, kje kaže še posojilnice snovati in kje jih ne kaže; kjer je več posojilnic skupno v enem kraju, ali blizu skupaj v enem okraju, bi se nasvetovati utegnili, kako bi se one združile ali približevale, oziroma svoj delokrog tako odmerile, da ne bi se spodtikala niti jedna ne nad delovanjem druge. — Največje važnosti je pa dobra organizacija tistih društev, katera so vzela v svoje varstvo posamezne slovenske posojilnice. Ta društva, oziroma zadruge so: 1. »Zveza slovenskih posojilnic« (v Celju), 2. »Zveza kranjskih posojilnic«, 3. »Gospodarska zveza« (obe v Ljubljani) in 4. »Centralna posojilnica slovenska« (v Krškem). Ker so pravila prvih treh društev taka, da lahko sega jedno društvo v delokrog drugega, treba bi bilo v tej zadevi mirno in rodoljubno besedo spregovoriti, da se ne bi niti jednemu društvu krivica godila, marveč nasvetovati, kako bi se zjamčil vsem obstanek in kako naj bi ta društva s »Centralno posojilnico« vred med seboj se podpirala in sporazumno podpore dajala vsem slovenskim posojilnicam in zadrugam, n. pr. na ta način, da bi izdajala skupno svoj časnik, prirejala učne tečaje itd. Na tem shodu bi se sploh nič ne podiralo, nikogar ne sumničilo, nič ne politikovalo. Shod naj bi namreč zidal in družil ter v veliki meri in z jasno ter slovesno besedo pospeševal narodno gospodarstvo po Slovenskem, kolikor se ono razodeva v slovenskih posojilnicah in drugih gospodarskih zadrugah. Celi shod naj bi imel v resnici slovesen obraz. Na tem shodu bi se namreč tudi o tem posvetovali, kako bi slovensko posojilništvo v svoji skupnosti praznovalo letos 50 letni jubilej našega presvetlega cesarja. V tej zadevi niso namreč do zdaj naše posojilnice še ničesar ukreniti mogle; nekatere so še preslabotne, druge so pa v narodne namene že veliko žrtvovale. Podpisana »Centralna posojilnica slovenska« torej namerava resno sklicati: prvi shod slovenskih posojilničarjev, in to v belo Ljubljano prve dni meseca avgusta. Predno pa stori potrebne korake v to svrhu, mora vendar v smislu sklepa občnega zbora za mnenje povprašati prvič svoje zadružnice, drugi pa tudi vse ostale naše posojilnice. Naj nam one poročati blagovole: Ali želé takov shod? Ali naj se skliče v Ljubljano? Kdaj? S kakošnim dnevnim redom? Koliko zastopnikov utegnejo odposlati? itd.

V Krškem meseca junija 1898.
Načelstvo »Centralne posojilnice slovenske.«

(Slovensko pevsko društvo s sedežem v Ptuj.) Odbor »Slovenskega pev-

skega društva s sedežem v Ptuj« sklenil je prirediti letošnjo pevsko slavnost v Celju v nedeljo, dne 14. avgusta, in določil sledeče skladbe: 1. Hajdrih: »Jadransko morje«, moški zbor. 2. Foerster: »Pozdrav«, mešan zbor. 3. Bendl: »Križaci na morju«, mešan zbor. 4. Foerster: »Ave Marija«, šesteroglasen mešan zbor s spremljevanjem orkestra. 5. F. S. Vilhar: »Domovini«, moški zbor, novost, od društva s častnim darilom nagrajena skladba. 6. L. Pahor: »Domovini«, mešan zbor, novost, od društva s častnim darilom nagrajena skladba. — Odbor si je svest, da je storil svojo dolžnost; priskrbel je za koncert dve novi skladbi s svoječasnim razpisom dveh častnih daril, izbral za veliki koncert v vsakem obziru ugoden kraj, in odredil koncert v olajšanje oddaljenim gostom na jako priličen dan. Povoljna izvršitev in končni srečni uspeh 14. avgusta pa zavisi od požrtovalnosti in uneme č. gg. poverjenikov, raznih slovenskih pevskih društev, pojedinih pevk in pevcev. Slovensko pevsko društvo s sedežem v Ptuj, osnovano na najširši podlagi, ne razpolaga na svojem sedežu v Ptuj s številnim in znamenitim pevskim zborom, ker so se razmere od njegove ustanovitve do danes korenito društvu na škodo predrugačile, njegova moč temelji v njegovih pravilih, sloni na njegovi širni organizaciji. Tužne narodne razmere po ponemčenih spodnještajerskih mestih in trgih zahtevajo neogibno in nujno obstanek društva z lahko gibljivim aparatom, ki prireja koncert zdaj tu, zdaj tam, in če bi takšno še ne bilo, moralo bi se z ozirom na narodne koristi takoj ustanoviti. S tega stališča in z ozirom na sijajne in vidne dosežanje uspehe našega društva prosimo vse, da vršijo svojo narodno dolžnost s krepkim sodelovanjem in podpiranjem društvenega namena. Gospode poverjenike in iste gospode, kojim smo poslali nabiralne pole, prosimo uljudno, da blagovole pole z nabranimi doneski vrniti najdalje do 8. avgusta, da nam je mogoče napraviti račun. — Za odbor dr. Bela Stuhec, t. č. predsednik.

(Vabilo k blagoslovljenju) »Gasilnega doma« v proslavo petdesetletnega vladanja presvetlega cesarja Franc Jožefa I., katero priredita gasilno društvo in občina v Gorjah v nedeljo dne 19. junija 1898. Vspored: 1. Ob 9. uri sprejem gostov. 2. Ob 10. uri slovesna sveta maša. 3. Ob 11. uri blagoslovljenje gasilnega doma. 4. Ob 12. uri skupno kosilo pri J. Črnetu. 5. Ob 3. uri tombola. — Prosta zabava. Vstopnina na vrt 10 kr. — Pri slavnosti sodeluje oddelek vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 27. Pri neugodnem vremenu se slavnost preloži na dan 26. junija. — K obilni vdeležbi vabita uljudno odbora.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 13. junija. Državni zbor je po najvišjem povelju preložen.

Dunaj, 13. junija. Danes dopoldne je ministerski predsednik grof Thun naznanil predsednikoma obeh zbornic, da je državni zbor z najvišjim odlokom z dne 12. junija preložen. — Ta novica je prišla nenadno ter je vzbudila mej poslanci, ki so večinoma že došli na Dunaj, veliko iznenadenja.

Dunaj, 13. junija. Izvrševalni odbor desnice ima jutri še svojo sejo, v kateri sklene izjavo, katera se še jutri objavi po časnikih. — Tudi slovenska krščanska narodna zveza ima jutri še sejo.

Dunaj, 13. junija. Glede preložitve državnega zbora menijo nekateri, da je čisto naravno in da drugega vlada ni mogla storiti, drugi pa pravijo, da je s tem pokazala vlada veliko svojo neodločnost. — Zmernejši nemški poslanci sami niso želeli odgovora na interpelacijo zaradi graških razmer, ker so se bali mej Nemci še večje razburjenosti.

Dunaj, 13. junija. »Fremdenblatt« piše: Predsednik državnega zbora je že v zadnji seji naznanil, da ne more zbornici predložiti kakega načrta za zbornično delo in sicer zaradi tega ne, ker se opozicija neče udeleževati nobenega parlamentarnega dela, da je torej nadaljno zborovanje popolno brez pomena. Za vlado torej ni bilo družega sredstva, kakor zasedanje državnega zbora preložiti. Zato se je vlada odločila včeraj. — Največ so na to vplivali včerajšnji dogodki v Brnu, kjer so Nemci zbrane Čehe in druge slovanske odposlance pri slavnosti, prirejani v spomin stoletnice Palackega, žalili in izživali na nečuven način, tako da bi bili primorani češki po-

slanci jutri v zbornici staviti glede teh dogodkov nujen predlog, pri katerem bi bilo prišlo gotovo do hudih preprirov mej Čehi in Nemci.

Dunaj, 13. junija. Cesarica Elizabeta se je povrnila danes na Dunaj. Na kolodvoru jo je pričakoval cesar. Oba sta se odpeljala v Lainz, kjer ostaneta do začetka julija.

Dunaj, 13. junija. V soboto zvečer napalo je v javnem lokalu brez povoda sedemnajst karnijolcev tri slučajno v sosedni sobi sedeče Slovence ter jednega visokošolca težko ranilo in s krvjo oblitega pahnilo na ulico. Razburjenost med slovanskim dijaštvom je velikanska.

Dunaj, 13. junija. Oba pododseka kvotne deputacije sta se včeraj popoldne po 3. uri zopet sošla h kratki skupni seji. Zvečer je bila seja ogerske, danes dopoldne pa avstrijske kvotne deputacije. Ob polu dvanajstih je bila zopet seja obeh odsekov.

Dunaj, 13. junija. Kvotni deputaciji sta se nekoliko približali v mejsebojnih zahtevah. Ogerska je tudi zato, da naj bo dohodek konsumnih davkov podlaga za določitev kvote, ki naj znaša za Ogersko 38.5. — Kvotni deputaciji nadaljujeta seje v Budimpešti.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Minuli petek so Amerikanci po svoji stari navadi zopet bombardovali španske utrdbe na kubanskem obrežju, in sicer tokrat pri Punti Batiqueri (Baiquiri), na vzhodu od zaliva Santiago. Dosegli so seveda ravno tako »velikansko« vspeh, kakor pri prejšnjih bombardovanjih, ki Špancem niso povzročila nobene posebne škode, napadovalec pa vidno zmanjšujejo zalogo streliva.

O posebnih vspehih torej niti Sampson, niti Schley ne moreta govoriti, nasprotno jima pa preti sovražnik, ki je mnogo jačji, kakor španske baterije. Konstatuje se namreč, da v okolici Santiaga z vso silo že razsaja ondotna vsakoletna bolezen rumena mrzlica, ki prizanaša le ondotnim domorodcem in kubanskega podnebja do cela vajenim prebivalcem. Mej pehotno ameriško armado in tudi na brodovju se je ta huda morilka že pojavila in Sampson zaman stika po »strelivu«, s katerim bi pregnal krutega sovražnika. Zažgati je dal baje nekaj hiš ob obrežju, meneč, da bo gosti dim zaprl pot mrzlici.

O sklepanju miru Španci ne marajo ničesar slišati in najodločneje zavračajo vsa tozadevna poročila. Najvplivnejši krogi trdijo, da Španija nima niti za pičico več vzroka želeli si miru, kakor ga je imela pred pričetkom vojske, in odlični generali menijo, da se tudi v najneugodnejem položaju lahko nadaljuje vojska za Kubo še celo leto ali pa še dalj. Nepotrebno je toraj, pravijo na dalje, govoriti sedaj o miru, ako se s tem ne doseže status quo ante bellum.

To se vidi tudi pri nasprotniku vkljub »najsijajnejim« vspehom. Vse je nekam potrto, nikogar ni, ki bi imel resno voljo, nastaviti se mu na odprtem morju in se obsoditi v gotovo pogubo. Nikogar ni, namreč tam, kjer si ga želi ameriški admiral Sampson, in negotovost radi španskega brodovja mu najbrže bolj roji po glavi, kot pa rumena mrzlica. Kaj, ko bi slutil, da se Španci približujejo newjorskemu obrežju, kar namigava neko tajno poročilo iz Newport-News v državi Viržiniji!

Madrid, 13. junija. Pri zadnjem bombardovanju na Santiago de Cuba Amerikanci niso povzročili nikake škode radi prevelike razdalje.

Newjork, 13. junija. »Herald« poroča: Mesto Manila se je udalo; ne ve se le, ali admiralu Deweyu, ali pa vstašem. Isti list poroča o dosedaj 15 urnem boju mej ameriški četami in špansko stalno armado ter domorodnimi Puerillas pri Puantanerom (?). Ameriška križarka »Marblehead« je dospela z novimi četami.

Newport-News, 13. junija. Tukajšnje prebivalstvo je zelo vznemirjeno, ker je v soboto došlo poročilo s predgorja Henry, da so tam opazili štiri španske ladije, ki so plule proti jugu.

Umrli so:

11. junija. Anton Dernovšek, delavca sin, 5 mesecev, Vodmat 85, božjast.

V otroški bolnišnici:

11. junija. Štefanija Gostinčar, čevljarja hči, 5 mesecev, kronični črevesni katar.

V bolnišnici:

9. junija. Jakob Košak, delavec, 58 let, pleuritis exudativa.

10. junija. Mihael Zupančič, delavec, 62 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dné 11. junija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	13	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	9 50	Surovo maslo,	80
Ječmen,	8	Jajce, jedno	2
Oves,	8 50	Mleko, liter	10
Ajda,	10 80	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	8 50	Telečje	56
Koruz,	7	Svinjsko	68
Krompir,	4 50	Koštrunovo	40
Leča, hkl.	13	Piščanec	40
Grah,	13	Golob	18
Fižol,	12	Seno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 60
Mast,	76	Drva trda, 4 kub. m.	6 40
Špeh svež,	64	" mehka, 4 " "	4 50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah
11	9 zvečer	733.7	15.8	sl. svzh.	del. oblac.	
12	7 zjutraj	734.0	14.6	sl. svzh.	jasno	2.9
	2. popol.	733.0	24.3	sr. jug	del. oblac.	
12	9 zvečer	735.0	14.6	sl. jug	del. oblac.	
13	7 zjutraj	736.7	12.0	sl. jug	oblačno	6.0
	2. popol.	736.3	23.6	sl. jvzh.	del. oblac.	

Srednja temperatura sobote 15.6°, za 1.7° pod normalom.
Srednja temperatura nedelje 17.8°, za 0.4° nad normalom.

Zahvala.

412 1—1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ob bridki izgubi našega nepozabnega sina, oziroma brata, svaka in strica

Jožeta Omerse

izrazili brzojavnim ali pismenim potom svoje sočutje, prečastiti duhovščini, p. n. e. kr. uradništvu, c. kr. gimn. ravnatelju in profesorskemu kolegiju, slav. društvom, osobito »Slov. bralnemu društvu«, sorodnikom, prijateljem in znancem za mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku, slav. pevskemu zboru za ganljivo petje pred hišo žalosti in na pokopališču ter p. n. gospodoma zdravniku dr. Šavniku in kapelanu Renier-u za požrtvovalno skrb v bolezni, izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

V Kranji, dné 11. junija 1898.

Žalujoči ostali.

Vsakega dela, posebno vlaganja in odpravljanja blaga popolno večnega, vestnega in zanesljivega

štacunskega klapca

vsprejem takoj.

400 3—3

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 41.

Razglas.

O početku žetve opozarja o. kr. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci vljudno vse p. n. gospode kmetovalce, da zavaruje zraven hiš in vsakterega pohištva, strojev, živine itd. tudi

poljske in travniške pridelke zoper požar

s kolikor mogoče ugodnimi pogoji.

Dotična pojasnila se vselej radovoljno dajo pri glavnem zastopu v Ljubljani v lastni hiši, Marije Terezije oesta št. 2 in pri vsakem okrajnem zastopniku, kjer se tudi sprejemajo zavarovalne ponudbe.

Gradec, meseca majnika 1898.

Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice zoper požarno škodo v Gradci.

(Ponatis se ne plača.)

411 1—1

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železoliti in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarstva, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, pečl. kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za strop.

Zaradi opustitve trgovine

oblastno dovoljena

popolna razprodaja
vsakovrstne železnine po
tovarniških cenah.

Najlepša prička g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 44

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfanasta, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnice. Svetilke in kovanja za kočije. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljuke, pante in zapah. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

Le 50 kr. za 4 žrebanja.

Predzadnji teden.

315 1

Glavni dobitok

887 7

1krat 100.000 kron in 4krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.

I. žrebanje: 25. junija 1898.
II. žrebanje: 6. avgusta 1898.
III. žrebanje: 15. septembra 1898.
IV. žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dné 13. junija.

Skupni državni dolg v notah	101	gld. 80	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	"	70
Avstrijska zlata renta 4%	121	"	20
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	"	45
Ogerska zlata renta 4%	121	"	15
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	"	05
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	912	"	—
Kreditne delnice, 160 gld.	358	"	85
London vista	120	"	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	"	85
20 mark	11	"	75
20 frankov (napoleonor)	9	"	52 1/2
Italijanski bankovci	44	"	40
C. kr. cekini	5	"	63

Dné 11. junija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163	gld. 50	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160	"	75
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193	"	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	"	20
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139	"	50
Dunavske vravnave srečke 5%	129	"	—
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	110	"	—
Posojilo goriskega mesta	112	"	50
4% kranjsko deželno posojilo	99	"	—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	"	70
Prioritetne obveznice državne železnice	221	"	—
" južne železnice 3%	180	"	75
" južne železnice 5%	126	"	85
" dolenjskih železnic 4%	99	"	50

Kreditne srečke, 100 gld.	200	gld. 25	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	171	"	—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20	"	30
Rudolfove srečke, 10 gld.	27	"	—
Salmove srečke, 40 gld.	85	"	—
St. Genois srečke, 40 gld.	79	"	50
Waldsteinske srečke, 20 gld.	60	"	—
Ljubljanske srečke	22	"	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157	"	—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gld. st. v.	3515	"	—
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	432	"	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	78	"	—
Splošna avstrijska stavbinska družba	111	"	50
Montanska družba avstr. plan.	161	"	75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	175	"	—
Papirnih rubljev 100	127	"	—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.